

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“

Apare în fiecare Sâmbătă.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.

Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

DELA REUNIUNE

Premiile Reuniunii pentru anul 1900.

I.

Două premii de 10 coroane în aur pentru acei membri ai Reuniunii, cari vor dovedi că au pus de nou în primăvara de față cel puțin 50 de altoi în grădinile lor.

II.

Un premiu de 10 coroane în aur, pentru acea școală de pomi, respective pentru acel membru al Reuniunii, care va dovedi mai mult spor în primăvara aceasta în o asemenea școală.

III.

Cinci premii de câte 20 coroane pentru acei membri ai Reuniunii, — de aproape sau de departe — cari vor dovedi că și-au cumpărat în anul acesta câte o vițelușă de prăsită de sotu curat Pinzgau sau Bern.

Toți membrii cari s'au înștiințat pentru a primi sămînță de trifoiu cu preț scăzut, sau alte sămînțe, se grăbească a trimite banii, adăugând și pentru porto postal, altfel în săptămâna asta le trimitem sămînța cu rambursă.

Cei din comunele vecine, se se înțelegea, dând unuia din ei, care vine aici, se poată duce pentru toți.

PRELEGerea A 4-a ECONOMICĂ

Dumineca trecută la orele 12 au sosit în comuna Sibot. Președintele Reuniunii noastre economice Dr. Ioan Mihu, însoțit de membrii comitetului: Nicolau Vlad, Ioan Mihaiu, Daniil David, Nicolau Mihăilă și secretarul Ioan Moța, — și în curând după sosire s'a început prelegerea economică, în frumoasa școală gr.-or. Erau de față ca la 150 de țărani și fruntașii comunei: dl notar, dl preot, dl învățator, etc.

Dl Dr. Mihu a deschis ședința în câteva cuvinte, explicând poporului rostul înființării Reuniunii economice dela Orăștie, scopurile urmărite de ea: ajutarea poporului nostru de a porni pe drumul unui avânt material ca temei necesar avântului cultural, apoi scopul venirii în această comună fruntașă, de a slugi oamenilor cu unele îndegătări pentru o deservșire mai bună în ale economiei; — și a invitat pe dl I. Mihaiu să-și țină prelegerea sa despre plantele de nutreț.

Dl Ioan Mihaiu arată, cât de mult vitele sunt pentru ori-ce popor agricol,

și deci și pentru poporul nostru românesc, un izvor de căpetenie de bogăție, dacă e rațional (cuminte) folosit, și arată cum vite bune putem ținea numai având nutreț mult și bun, ear' nutreț mult și bun nu prea putem avea lăsându-ne tot în voea sorții, cu ce ne-a da pământul de bunăvce, ci da, vom avea de vom face ca alte popoare mai luminate, cultivând plante de nutreț alese, cum e trifoiul și luțerna, care ne dau 3—4 cosituri bogate pe an, în loc de două cât ne dau fênațele, și și două numai când le putem ținea de otavă. Recomandă dar' cu căldură cultivarea trifoiului și luțernei, arătând cum e a se sêmăna, a se usca ori păstra verde, cum a se lăsa de sêmăntă, etc. Dorește oamenilor ca prin cultivarea acestor plante se poată ajunge la îmbunătățirea stării vitelor lor, la înmulțirea și nobilitarea lor, deci ajungerea la stare materială mai înfloritoare ca cea de azi.

Dl D. David a ținut apoi prelegere din viierit, stăruind mai ales asupra sporirii, îmbunătățirii viiei prin altoit, și asupra stropirii ei cu soluție de peatră vênătă și var stins, pentru stîrpirea peronosporei ce a cuprins și pe aici viile. Le-a arătat oamenilor o mașină mică de stropit viia (fabricația unui măestru de-aici din Orăștie), făcându-le în calculi socoata cât dobândesc prin stropire, și cât perd (aproape tot!) dacă nu o vom stropi. — Oamenii au rămas foarte mulțumiți de indigătările date și au făgăduit a încerca și ei cu altoitul, până aci necunoscut lor, și cu stropitoarele, de care încă nu aveau nici unii, deși au vii multisoare.

Președintele Dr. Mihu mai dă unele deslușiri oamenilor privitor și la una și la alta din prelegerile desvoltate, apoi între aclamațiile numerosului popor a declarat, la 2 d. a. adunarea de încheiată și am plecat, având încă cale și lucru.

Însoțirea de credit în Balomir.

Pe la 3 ore d. a. eram cu toții, și la noi s'a alăturat și dl preot Săcarea, în comuna vecină Balomir.

Adunându-se și aci popor mult, dl Dr. Mihu a explicat oamenilor că după-ce prelegere economică aici am ținut de curând, azi am venit aflând de buna aplicare a fruntașilor din comună, de a înjgheba o Însoțire de credit (sis-

tem Raiffeisen). Le arată în ce stă bunăta și puterea acestor Însoțiri, cari sunt binecuvântatele roade pe care ea, condusă de mâni harnice, le poate reversa asupra comunei, etc. Arătându-se oamenii foarte aplicați și voioși a înființa o atare însoțire, și anume a purcede la constituirea ei chiar azi, — dl Dr. Mihu le-a cetit și explicat statutele pe care se le primească întemeetorii și apoi se purceadă, în sensul lor, la constituire.

Statutele au fost primite și votate întocmai după modelul celor de cari se servește Reuniunea agricolă din Sibiu, cu deosebirea numai, că părtașii (tovarășii) Însoțirii, nu se obligă, ca acolo, cu toată averea lor pentru eventualele pierderi ale Însoțirii, ci numai cu de 2 ori atât pe cât au depus ca parte fundamentală. Ca parte fundamentală, cât se plătească cel-ce vrea să intre în Reuniune, s'a statorit suma de 25 coroane.

În urma stăruirilor celor din comună, s'au fost înscris 20 de inși ca dorind a intra în tovărășie. Înțelegând acum și mai bine de ce e vorba, s'au înscris aci îndată încă 42, așa că deja în decursul ședinței de constituire numărul membrilor însoțirii a trecut peste cifra 60. În însoțire vor fi primiți și membri din comunele vecine Cârna, Acmariu, Tărtăria și Cioara.

S'a trecut la alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere, și s'a ales o direcțiune de 7 membri în frunte cu dl preot Nicolae Suci, ca director, ear' comitetul de supraveghiere de 9 în frunte cu dl paroch Aviron Balomiri, ca președinte.

În direcțiune au intrat: Nicolae Suci, Ioan Adam I Iacob, Ioan Adam lui Petru, Avram Bonta, Avram Adam jun., Nicolae Popa și Avram Muntean.

În comitetul de supraveghiere: A. Balomiri, Ioan Văidean, Avram Fleșer lui Ilie, Adam Nicolae Lazaroiu, Dragoș Fleșeriu, Ioan Mihăilă, Achim Cristea, Avram Lăpadat și Ioan Cristea lui Ioan.

Poporul s'a depărtat foarte mulțumit de bunul început, dorind ca D-zeu să-l conducă la mare și la înflorire.

Acum cu ajutorul conducătorilor Reuniunii noastre economice, se pregătește protocolul adunării constituante acesteia, statutele, în românește și ungu-

rește, și hârțiile de lipsă, și se vor înainta la tribunal spre întărire.

Când vor fi toate gata și se va face începutul activității acestei întâie Insoțiri de credit Raiffeisen, înjghebate cu colaborarea Reuniunii noastre, vom avisa și vom dori de nou tot binele fraților din Balomir.

Cu trenul de 10 sara ne-am întors acasă.

Membri la Reuniune.

Din *Almașul-de-mijloc*: Petru Demian și Ioan Giurgiu, membri ordinari.

Din *Glod*: Petru Hanches, preot, membru ordinar.

Din *Sibot*, afară de cei publicați deja: dl Liviu Friedman membru pe viață (25 cor.) Const. T. Viorel, m. ordinar cu 4 cor.

Din *Hondol*: „*Hondoleana*“ insoțire de credit, membru pe viață (cu 25 cor), ear' dñi Petru A. Mihut, preot, Pompiliu, Piso, Sabin I. Piso, membri ordinari, Ioan Peternel, Andron Murza, Petru Curichian Gligor Crainic, Moise Furdui și Iosif Almașan, membri ajutători.

Din *Certejul-de-sus*: Petru Gabor, preot membru ordinar.

Din *Sibișel*: Ioan Samoilesc, preot, Simion Samoilesc, Simion Bâldea, membri ordinari și Ioan Adămesic, m. ajutător.

Cu totul 222 membri, cu 1117 coroane.

Un sfat

la înființarea de bănci sătești.

Un prețios spriginitor al Reuniunii noastre economice, bărbat care multe a văzut și a învățat pe terenul economic, — ne trimite următorul sfat, asupra căruia a răgem luarea aminte tuturor celor-ce înființază bănci prin sate sau au de gând să înființeze. Eată cuvântul lui, bun și temeinic.

— 5 Martie n. 1900.

Mai ales în zilele noastre, când mișcarea economică pare a fi la începutul unui frumos avânt, când la *Cut* se înființază o nouă Insoțire de credit Raiffeisen, și d-voastră dela Orăștie, precum cetesc, plecați la *Balomir* să înființati una asemenea, — dar' când și din altă parte se fac mișcări de înființare de atari bănci mici printre noi, — datori sunteți voi cari îndemnați la înființarea de atari insoțiri, și mai ales voi cari intrați ca partași în ele, să țineți înaintea ochilor aceea, ca *nouele insoțiri să-și păstreze deplina lor neatirare*, așa cum o au cele săsești și cele românești din comitatul Sibiiului!

Înțeleg: nici voi cari îndemnați la înființare, nici voi cari intrați în insoțire, să nu primiți odată cu capul ca *insoțirea voastră să fie făcută neatirare de nimenea, afară de voi înșivă!* Să nu primiți statute de acelea, cari v'ar înjumătăți în dreptul vostru de a hotări ce să faceți cu averea, cu dobânda

insoțirii, care vi-ar lega mâinile de a lua bani împrumut pentru bancă numai dintr'un loc, — căci atunci mai curând faceți un lucru rău, ca unul bun.

Dacă insoțirea e alcătuită neatirare de nimenea, ea când are lipsă de bani împrumut spre a-i da mai de parte, merge și se împrumută de acolo *de unde îi capătă mai ieftini*, pe când altfel trebuie să primească dela acela de care s'a legat la înființare.

Când e la împărțirea dobânzii, ea face cu dobânda ce crede mai de folos pentru membrii sei și pentru comuna, biserica ori școala din loc, și nu înstrăinează o parte din venit ce știu cui.

Când e să-și aleagă membri în *direcțiune* ori în *comitetul de supraveghiere*, tovarășii își aleg pe cine le mai place, în cine au mai multă încredere, și nu sunt siliți a primi pe cutare ori cutare necunoscut trimis lor de acela cu care s'au cununat când au înființat insoțirea.

Și altele, și altele.

Scurt: înființând insoțirile neatirare, cei-ce le înființază sunt, precum se și cade, *ei* stăpâni pe ele, pe conducerea lor, pe averea lor, pe dobânda lor, — pe când altfel le înființati voi, dar' — pentru stăpânirea și pe sama... *altora!*

De aceea sfatul meu din inimă binevoitoare isvorit e: nici voi cari îndemnați poporul să înființeze, nici voi cari intrați ca membri în aceste insoțiri, spre binele vostru propriu, nu lăsați ca insoțirii să i-se scurte nimic din această prețioasă neatirare a ei!

Dr. V. L.

Insoțirea de credit din Cut.

(Daré de seamă pentru „*Bunul Econom*“.)

Cut, în Eebr. 1900.

(Fine).

»Și era fericit cumintele Neamț Raiffeisen cu »Insoțirea lui de conșum«, și cu cea pentru cumpărarea de pământ și vite«, — ne spunea mai incolo dl Tordășianu. Trebile insoțirilor mergeau strună, și tot ce pedecă era în mersul bun, era învălmășala afacerilor, pe care un singur om cu carte nu le putea ținea în samă. Această învălmășală i-a dat mai în urmă gândul să alcătuească o singură insoțire de credit pentru câștigarea banilor, căci și-a zis el: dacă ai bani »ai tată și mamă«, adecă poți să ai și pâne și pământ și vite și de toate. Dar' încât pentru bani, cari sunt pentru țărani ca o armă cu

două tășuri, deoare-ce bine folosiți, ajutor îi aduc, ear' rău întrebuințati, perirea ț-o fac — trebuie purtat de grije, ca ei să se dea numai acolo, unde *trebuință adevărată este de ei, să se dea în suma de lipsă, la vremea de lipsă, și să poată fi câștigați și cu puțină cheltueală*. Insoțirea, odată alcătuită, pe chizășia partașilor (membrilor), de bani a văzut, și a și căpătat dela ori-care bancă dela oraș, care a fost bună bucuroasă, că în locul droaei de datorăși din sat, unii mai slabi platnici decât alții, acum avea un singur datorăș și bun și și la vreme plătitor. Partaș adecă membru la insoțire, s'a scris (băgat) toată gazda de dai Doamne din satul primarului Raiffeisen: cel bogat cu bunul și creștinescul gând, că în ajutor se sară deaproapelui seu lipsit de bogăție, cel sêrac cu gândul, ca cu ajutorul puținului credit, să-și ușureze, să-și îndulcească neajunsul, traiul vieții.

Ca să fiu mai bine înțeles în cele ce am să Vă mai spun, iubitorilor economi, zice dl Tordășian, am să Vă pun în vedere, că insoțiri de felul acesta în scurtă vreme s'au alcătuit aproape în toate țerile mai înaintate. La noi în Transilvania de vre-o câțiva zeci de ani, s'au întemeiat în aproape fiecare sat săseșc, și de vre-o câțiva ani încoace, mulțumită ostenelelor aduse de cărmăcii Reuniunii noastre economice din Sibiiu, asemenea insoțiri s'au alcătuit și în vre-o 10 sate românești (din comitatul Sibiiului). Cunosc viața și isprăvile lor și de ele îmi leg firul vorbirii mele de mai departe.

La Insoțirile din comitatul Sibiiului, alcătuite după mari și multe greutateți, deoare-ce țeranul nostru cuprins este de temeri, de multe-ori întemeiate, dar' în cele mai de multe-ori neîntemeiate, când vorba este să pui la cale vre'un lucru nou, s'o rupi cum s'ar zice, cu dătimele erezite dela moși-strămoși, zic la Insoțirile noastre la început s'au înscris numai puțini membri, cam 20—30, dar' nu a trecut anul dela întemeiere și nu a rămas gazdă cu ceva prindere, care să nu între și el în șirurile fraților lor, cari au înțeles dintru început rostul așezământului folositor.

În fruntea Insoțirii stă o *direcțiune* din 5 membri, un *comitet de supraveghiere* din 7—9 membri și 1 *cassar*, cari toți sunt aleși dintre cei mai buni din sat. Toți aceștia poartă slujbele lor, afară de cassar, cam fără de plată, privindu-le ca slujbe de încredere, de cinste.

Direcțiunea are să hotărască cui să se dea împrumuturi și cui nu, și are să chibzuească asupra vredniciei și încrederii, de care se bucură în sat fiitorul datorăș. Dacă ea va afla că cel-ce cere, împrumut, nu are lipsă de bani, sau având lipsă, fiind om ușuratic,

i-ar întrebuința pentru alte lucruri nefolositoare: nu are s'e-i dee împrumutul. Hotărârile direcțiunii le duce la îndeplinire *cassarul*, care n'are vot în direcție, și care, având la mână sa banii Insoțirii, își pune sau 2 chizeși pentru sine, sau o *cauțiune* după mărimea, ce adunarea generală a membrilor va hotărî. Peste direcțiune și cassar stă așa numitul *comitet (consiliu) de supraveghiere*, care are dreptul și datorința a veghia asupra tuturor afacerilor, ear' peste toți stă *adunarea generală a Insoțirii*, adică a tuturor părtașilor (membriilor). Ea alege direcțiunea, pe cassar și consiliul de supraveghiere; ea hotărăște plata cassarului, unicul plătit și unicul, care are mai mult de lucru cu scrisul. (Cassarii Insoțirilor noastre pe anul dintâiu nu cer plată). Tot adunarea hotărăște cele 2 soroace, în cari au să se țină în cursul anului adunări generale, la care iau parte toți membrii, ear' pentru cei-ce din pricină nebinecuvântate, nu ar lua parte, croește suma pedepsei, ce au s'o plătească la Insoțire; ea hotărăște mai departe cele 4 soroace de peste an, la care au să se întrunească toți membrii consiliului de supraveghiere; tot ea hotărăște suma, pe care Insoțirea o ia ca împrumut dela alte bănci, și care are să se ridice dela bancă pe rënd și în sume, de care direcțiunea are trebuință. Cum la Insoțire se pot pune și bani pe camete (creștere); adunarea generală hotărăște dela ce sumă *mai mică* se pot face depunerile. Ca de insoțire să se poată folosi toți membrii, deoarece ce numai membrii pot lua împrumuturi, adunarea generală hotărăște mărimea sumei unui împrumut, ce se poate da unui membru și peste care direcția nu are voie să treacă; tot ea stătoarește sorocul de replătire a împrumuturilor, ea stătoarește mărimea cametelor, pe care datorășii au să le plătească (cam 8—10%) și ca membrii din direcțiune *în taină să țină hotărârile direcției*, adică să nu umplă satul, că la cutare nu i-s'a dat împrumut fiind betiv, cârtalăș și altele, și că cutare a pus pe creștere atât și atât de mare sumă; — adunarea generală hotărăște mărimea pedepsei, ce au s'o solvească și care e cam 2—5 fl., cei-ce nu țin taină. Tot adunarea generală hotărăște suma (cuota) pe care fiecare părtaș al Insoțirii are s'o plătească, și care, la noi, e cu 10 fl. plătiți deodată sau în părți, după-cum membrii se învoiesc.

Multe și multă vreme V'ași putea vorbi, iubiților economi, despre aceste Insoțiri, dar' nevoind să Vê obosesc, termină dl Tordășian — Vê întreb dacă n'ar fi bine și fosositor să întemeiem și aici în Cut o asemenea Insoțire, din al cărei venit cu vreme ați putea cumpăra mașini și unelte trebuincioase la lucrarea pământului, ați putea cumpăra

moșii întinse, ați putea plăti un dascăl, ați putea îngrađi cimiterul, ați putea cumpăra odăjdii, ba ați putea plăti dările, și, ce e mai mult, v'ați scăpa de multele datorii, ce le aveți la banca din Sebeșul s'esesc, Mercurea, Poiana, Sibiiu, Orlat, Seliște, ba chiar și din depărtata Orăștie, de unde luați bani cu cambii (vecksele), cu 2 chizeși, cu multă trudă, osteneală și cu multă cheltueală și și cu mai multă pierdere de vreme?!

Vorbirea dlui Tordășian aflat-a viu răsunit în inimile noastre și pe îndată peste 40 fruntași înscrise-am la Insoțire și alesune am *direcția* astfel: *president Ioan Bitea*, paroch; *vice-pres Ioan Dicu Decanu*, inv. pens.; *cassar Clemente Vasilca*, care e și cassar comunal; ear' de membri pe *George Vasilca I. Gligor*, *Ioan Bria* și *Nicolae Galate*; în *comitetul de supraveghiere*: *T. Liviu Albini*, presid., *Voinea Gusan*, inv. v.-pres.; ear' de membrii 7 economi.

Între hotărârile adunării noastre generale mai de căpetenie socot a fi aceea, că direcția s'a împuternicit a lua dela alte bănci un împrumut de 5000 fl., ear' membrii nu pot căpeta împrumut mai mare ca 200 fl.

Hărțiile Insoțirii noastre s'au înaintat la tribunalul r. din Alba-Iulia spre întărire și mari binefaceri. așteptăm dela Insoțirea noastră, mai ales, că după adunarea dela Bobotează s'au mai înscris la Insoțire vre-o 60 de economi.

Mulțumesc onor. Redacțiunii pentru publicare și semnez cu toată cinstea

„*Învingătorul*“.

DARI ȘI ARUNCURI

Darea de câștig clasa III.

Darea aceasta o plătesc:

1. Toți negustorii și meseriașii cari lucră cu calfe și nu sunt supuși la darea de câștig cl. I.

2. Arêndașii de pământ, casă moară, vênat și altele.

3. Toți fabricanții și întreprinzătorii (arhitecți, comisioneri, agenți etc.)

4. Persoanele cari se ocupă cu munca intelectuală, cum sunt: advocații, inginerii, învățătorii privați, institutele culturale, medicii, școalele de muzică, ș. a.

5. Societățile obligate la darea de seamă publică (băncile, soc. comerciale pe acții etc.), apoi directorii și membrii în direcțiunea acestor societăți, dacă nu trag leafă satorită (plătesc atât după marcele de prezență cât și după tantiemele primite.)

6. Vênzările de licudațiune.

Măsurarea dării acesteia se face totdeauna pe câte 3 ani (acuma s'a făcut pe anii 1899, 1900 și 1901).

Darea aceasta se aruncă pe temeiul datelor, ce le dau obligații la dare prin coalele de mărturisire anume întocmite spre scopul acesta. Aceste date de obicei se dau prin luna Ianuarie, și se referă la capitalul fundamental, la câștigul brut și apoi cel curat, la cheltueli etc. ce le are obligatul la dare.

Negustorii și meseriașii, cari lucră cu calfe, pe lângă coala de mărturisire trebuie să mai dee și o listă despre calfele ce le țin, în care trebuie să spună numărul și numele calfelor, apoi timpul când a intrat în slujbă și plata ce o au.

În coala de mărturisire se arată câștigul curat pe 3 ani înainte.

Dela câștigul curat (format de suma venitului rămas după substragerea tuturor cheltuelilor) se iau 10% (10 fileri la o coroană) ca dare de câștig clasa III-a. Ca dobândă curată se socotește:

1. La arêndași 25% dela suma totală ce o plătește ca arêndă.

2. La măcelari se măsură venitul după vitele tăiate peste an.

3. La birjari (ținători de trăsuri date pe plată) se ia ca venit curat 120 coroane după fiecare cal.

4. La fabricanți și meseriași cu calfe se ia ca venit curat chiria ce o plătește pentru casă de 1½—8-ori, și chiria cancelariei cu 25—100%.

Din chirie se scade pentru fiecare copil minorean 10%, în total însă scăderea asta nu poate fi mai mare de 40% (40 fileri la 1 coroană).

Listele (făcute pe temeiul coalelor de mărturisire) în care se arată darea ce trebuie să o plătească fiecare obligat, trebuie să fie puse la vedere publică la primărie. Când un obligat la dare se crede neîndreptățit cu darea impusă, drept are să facă recurs în scris la direcțiunea financiară.

În lista de dare pe lângă aceea că se arată câtă dare are de plătit fiecare, se mai spune și ziua când comisiunea pentru măsurarea dării pertractează darea fiecărei meserii sau întreprinderi. Cel neîndreptățit se se prezintă dar' în ziua aceea la comisie ori a făcut ori n'a făcut recursul, și acolo să lămurească și să spună comisiei pentru ce se crede neîndreptățit. Dacă comisia cu toate aceste nu-i scade darea poate să recureze la comisiunea pentru reclamație de dare ce se află la direcțiunea financiară. Dacă nici aici nu

i-se face dreptate, să recureze la tribunalul administrației financiare r. u. din Budapesta.

Dela darea de câștig clasa III-a sunt scutiți:

1. Supușii Turci cari trag folos din dusul și adusul de mărfuri, între Turcia și Austro-Ungaria.

Supușii străini locuitori în țară, în primul an când se așează, apoi agenții etc., străinii, dacă și statul de unde sunt acestia scutesc de dare pe ai noștri, pe cei duși de aici în țara aceea.

3. Instituțiile culturale ale statului.

4. Instituțiile de binefaceri, cum sunt: spitalurile, casele de orfanj, de sêraci, de nebuni, societăți de ajutorare ș. a. m. d.

5. Călugării cerșitori și îngrijitorii de bolnavi.

6. Toți câți se ocupă cu pregătirea articolelor din industria de casă.

7. Câștigul caselor de măcelării, dacă acele sunt proprietatea vre-unei comune (și nu a privaților).

(Va urma.)

V. C. O.

A cincea prelegere economică în Seliște.

Seliște, 6 Martie n. 1900.

După cele patru prelegeri economice din *pomărit*, ținute de dl *D. Comșa*, Duminecă în 20 l. tr. s'a ținut a cincea de către dl *Romul Simu* cu subiect din *stupărit*.

Dl Simu este unul dintre acei puțini cărturari ai poporului nostru, care prin

mare sirguintă și-a însușit multe și frumoase cunoștințe din toți ramii economiei, mai ales însă în *stupărit* e adevărat meșter. Mai are și frumosul dar, că cunoștințele sale, le poate împărtăși în chip fericit, fie prin graiu, fie prin peană, așa încât să fie de toți înțeles. Cetitorii „*Bunului Econom*“ îl cunosc deja și vor avea privilegiu a cunoaște și reușita prelegere dela Seliște, de-oare ce D-Sa a promis scriitorului acestor șire, că materialul spus nouă în Seliște prin graiu, în curând prin acest prețuit ziar îl va face cunoscut publicului.

D-Sa a preles pe larg despre folosul cel mare al stupăritului în agricultură și pomărit, despre bunătatea și folosul mierii ca nutremânt și medicină, și prin înlocuirea acesteia în locul zahărului și ca artichiu prețios de negoț românesc. Foarte prețioasă a fost partea prin care ne-a dovedit, că prin stupărit avem și folos *moral-spiritual*. Anume dându-ni-se privilegiu de a vedea zilnic la aceste mici ființe cât de puternic este dezvoltat simțul de muncă, ordine, pace, curățenie, unire și jertfă chiar, e cu neputință ca acestea să nu aibă înfrurare și asupra inimei și sufletului nostru și astfel a nu ni-le însuși și noi.

A mai vorbit despre cine s'ar putea ocupa cu stupăritul, dovedindu-ne că fiecare: sêrac și bogat, bărbat și femeie, tiner și bătrân, fiind această ocupație mai mult o distracție, plăcere, și nu se recere aproape nici o jertfă sau muncă grea.

A vorbit despre traiul și viața albinelor, despre coșniță și stupină. Cerințele mai de frunte ale unei stupine sunt: a fi adăpostită împotriva vânturilor și furtunilor, a fi așezată la loc scutit de larmă. Ear' poziția cea mai bună la așezarea coșnițelor e a fi acestea așezate cu eșirile către miază-zi.

Sala cea festivă a școlii a fost înde-

decât la zece sate câte-un dascăl și câte-o bucoavnă. Soarele luminos, care cu sulilele sale aurii împrăstie negurile neștiinței, a răsărit și pentru noi și ne-a trezit. Dar' ne-a trezit numai, căci somnul cel greu ca plumbul îl simțim încă apăsând pe pleoapele noastre întredeschise. Popor cu carte departe a ne putea numi încă! Și știți de ce?

Fiind-că tot mai avem șfială de carte ca de alte alea, — ca de ori-ce lucru nou și necunoscut. Nu cetim nimic, sau prea de tot puțin. Eșind din școală, închidem cartea și o închinăm în grija moliilor. Ne vedem numai de trup, ear' sufletul, — poate fiind-că nu-l vedem, — îl lăsăm pradă sorții. Și astfel gândirea ni-se lenevește, sufletul ni-se întunecă și simțirile ne rămân ascunse și tîmpite, încât suntem siliți să stăm legați de glie, pe când alte popoare de pe pământul nostru dau mândru înainte, tot înainte.

Deci: carte, carte, popor deșteptat din somn! Hrană sufletească să căutăm, — ori apoi să nu mai cărtim, să nu mai spunem lumii că suferim, căci spusele noastre vor fi luate în batjocură și ris. Cei-ce nu-și iubesc sufletul și fug de carte, vrednici sunt de osândă și de jug.

suită de public. Dl prelegător a fost ascuțat și urmărit în expunerile D-Sale cu cea mai mare atențiune, și la fine răsplătit cu puternice urări de »traiască«.

Viul interes ce-l poartă publicul de aici față de aceste prelegeri e de laudat și ar trebui urmat pretutindenea.

Duminecă va prelege tot dl Simu.

D. A. M.

ȘTIRI DE TOT FELUL

A cincea prelegere economică a Reuniunii noastre, va avea loc Duminecă la 5/18 Martie în Vinerea.

Iarna ce s'a lăsat peste aproape întreagă țeara, de azi săptămâna, nu vrea să mai înceteze. Mai ales noaptea e ger ca de Bobotează. Norocul că zăpada căzută fereste sămăturile încât nu se aud încă plângeri că gerul ar fi stricat.

Șoarecii și gerul urmat după umalaez din toamnă, au pustiit cu totul trei din patru părți a sămăturilor de toamnă în multe comune din Banat.

Joi în 9/22 Martie a. c. are loc la Orăștie *sinodul protopopesc* al tractului Orăștie, în cancelaria protopresbiterală.

Contra Jidanilor începe a crește o mișcare mare în România. S'a înființat o ligă anume care scoate o foaie numai pentru apărarea țerii de năpasta cutropirii Jidovimei.

Archiducesa Stefania, văduva prințului de coroană Rudolf, se cunună la 21 Martie n. cu contele Lonyai, perzându-și însă pentru asta mult din rangul și drepturile pe cari le avea ca fostă principesă moștenitoare.

Am voit odată, într'un sat de pe Têrnave, să mă conving, cam ce cetește țeranul nostru. Și am umblat satul întreg, din casă în casă, dela preot până la cărcimarul din capul satului. Și știți ce am aflat? La preot nește călindare, la două bunici câte un »Visul Maicii Domnului«, la un bătrân o pascălie și în sfârșit povestea bețivului Leonat din Langobarda. Asta din urmă am găsit-o la cărcimar. Incolo abecedare la băieți. Și altceva nimic. Aceste câteva cărțuții deci alcătuiau în întreaga comună, tot nutremântul sufletesc a șase sute de Români!.. Veți înțelege, că în acest chip, cu un asemenea substrat, nu ajunge neamul la lumină și mărire. Până-i hăul nu ajunge!

Dar' mirarea mea a ajuns culmea, văzând că în satul întreg nu se găsește nici măcar o singură *biblie*. Inchipuți-vă: sfânta și marea carte, ocrotitoare omenirii, diriguitoare destinului unui popor, să lipsască din sinul unei mulțimi de șase sute suflete! Și nu e numai satul meu de pe Têrnave, sunt ținuturi românești întregi, în cari nu-i dai de urmă. Bine, oameni sunt aceștia, creștini sunt, Români sunt, Români cu credința în Dumnezeu și în viitorul lor?..

FOIȚĂ

Scriptură.

In sfânta Scriptură
E scris,
Că viața e umbră
Și vis.
Nu cunosc vorba cum
Umblă,
Dar' place-mi visarea la
Umbră.

Câmpeni, 1899.

MARIA CIOBAN

Hrana noastră sufletească.

I.

Biblia.

Suntem noi, Românii din țara asta, un popor cu carte?

Negreșit că puțini mai sunt în rândurile noastre, cari să nu cunoască slova românească; puțini moșnegi cari să mai iscălească punând degetul pe crucea de cerneală. Am înaintat și noi și slavă Domnului, nu mai trăim în timpul când cormanul plugului și grapa erau numai din lemn și nu găsiră

Pentru „Masa studenților” din Brad, căreia zelosul corp profesoral dela gimnasiul nostru de acolo, i-a pus temelii unui fond. — au dăruit de curând, dna Z. Roman (Făgăraș) 3 cor., ear' dl I. Perian, preot (Crăciun) 2 cor. Bine ar face fiecare Român cu tragere de inimă de și-ar aduce cât de des aminte de acest gimnasiu nou și prețios și de masa plănuită pentru studenții săraci din el.

O schimbare se pare-că e în ajun a se întâmpla în ministerul r. unguresc, având să între în el și Horánszky, un om de încredere al lui Széll și bărbat politic de frunte între Unguri.

Fostul ministru Bánffy e cătrănit foc pe ministrii de acum, și prin o foaie nouă ce și-a înființat, îi lovește neindurat, că nu purced în conducerea țării întocmai cum el purcedea.

Listele de alegători (la dietă, comitat, comună) se întocmesc an de an în Martie. Estant încă se întregesc și îndreptează până la 15 Martie, și e bine că fiecare cetățean să se intereseze de ele, să vadă de e luat în ele sau nu, și unde pe nedrept e vre-unul lăsat afară, să și ceară dreptul, să fie scris. Res anță de dare acum nu mai e pedecă! Și așa sute de Români pot intra între alegători în fiecare cerc. Să și vadă de treaba asta tot insul și să ceară a fi scris, dacă i-se cuvine!

Lucreția Suciu măr. Rudow, cunoscuta scriitoare română, a încetat din viață în Oradea-mare la 5 Martie n. Domnul o odihnească în pace.

Lucruri prea frumoase cetim adesea dela frații din România. Ca mai nouă e fapta alor trei frați bogăți, Harocopol, cari au pus

Ascultă țeran român!

Biblia sau Sfânta Scriptură este începutul începuturilor. Până la cunoașterea ei, omul nu este om, ci fiară. Dela ea pornesc toate ca dintr'un izvor puternic și neseecat. Ea este temelul, pe care omul clădește apoi mai departe. Și având odată acest temelul, vișorul cel mai turbat, dușmanul cel mai semeț, demonul cel mai împelițat, nu te va dobori, căci biblia este semnul biruinței.

Streinii cu biblia în inimă și în minte au făcut și fac minuni. Priviți numai la conlocuitorii noștri Sași. La ei nu-i casă, nu-i bordei, în care biblia, dulcea lumină, să nu fie podoaba cea mai strălucitoare. Sașii sunt cu multă carte și totuși cartea lor cea dintâi și cea de pe urmă, aceea care o cetesc înaintea tuturor și o pun mai pe sus de toate, este biblia. Și adevărurile bibliile îi fac să și iubească neamul, să voiască a lui mărirea și să meargă înainte cu suflet cald și cu minte luminată. Nici certuri înjositoare, nici alte păcate sufletesti nu-i împedecă.

Acum este adevărat, că una este slujba bisericească la Nemți și alta la noi, creștinii ortodoxi. În biserica noastră să ceteste și se cântă mai mult din biblie ca în alte biserici.

100.000 lei ca fond de zestre pentru fetele de măritat din mai multe comune a județului (comitatului) Ialomița. O comisie de 50 de bărbați, în frunte cu preoții și învățătorii, vor judeca an de an în Dumineca dinaintea Crăciunului, că între fetele mari serace ale comunelor, cari sunt cele mai harnice și de omenie, deci vrednice de a fi dăruite cu ceva zestre, — și acelea vor primi apoi din venitele fundațiunii numite multe lucruri de casă trebuințioase și folositoare căsniciei în care vor intra.

Din *Ilia* se scrie urita faptă, că în noaptea de 23 spre 24 Febr. reufăcători nedescoperiți au spart sfânta biserică și-au jefuit-o. Multe lucruri le-au răsturnat și risipit prin biserică, căutând, se vede, obiecte de preț ori bani, ce n'au putut afla. De urma păcătoșilor nu s'a putut da.

Afacerea Iancu pare-că va aprinde încă mult sufletele și în țară la noi și în afară. La București se pregătește o mare adunare de protestare în chestie.

O mare nenorocire s'a întâmplat la Varșovia: Ciocnindu-se 2 trenuri s'au sdrobotit de tot 6 vagoane, omorînd pe 25 de călători și rănind pe 32.

Comerciu exterior al Statelor-Unite. Totalul exportului și a importului pe anul 1899 a atins cifra de 2.075.321.000 dolari. Aceasta este cifra cea mai ridicată pe care o țară a putut-o ajunge în mișcarea comercială, în toată dezvoltarea economică a lumii!

În anul 1898, cifra comerțului total era numai un miliard 890 jum. milioane, de unde rezultă că în anul 1899 sporul a fost enorm mărit, cu 185 milioane.

Principalele articole de export ale Sta-

Evangelia, apostolul, căzania, cântările din strană, toate sunt scoase din sfânta Scriptură. Dar vedeți, mulțimea noastră ascultă numai, ear' urechea nici când nu prinde adevărul ca ochiul. Cu mult mai adânc pătrunde în sufletul nostru ori-ce adevăr, când îl cetim cu ochii noștri, când ceasuri întregi ne oprim asupra lui, căci atunci nu simțim numai cucernicia creștină și farmecul ceresc, ci însesi mintea și gândirea noastră ni-să lărgeste. Așadar nu numai ascultată, ci cetită trebuie biblia, cetită din scoarță în scoarță, cu toată încordarea puterilor noastre sufletești, sorbită cu trup și suflet.

Cuvine-se deci a ști, că *cea dintâi carte de cetire a poporului român trebuie să fie biblia*. Preoții și dascălii români, asupra cărora apasă greutatea datoriei de luminători, trebuie să se nisuiască din toate puterile a încetățeni această carte, a-i face locul ce i-se cuvine în sufletul poporului. Numai după biblie, are rost cetirea altor cărți de credință.

Astăzi, când prețurile bănești ale cărților sunt atât de mici față de trecut, biblia se poate cumpăra și de cătră cel mai obiduit țeran. În ori-ce piață de cărți o găsești și în limba noastră, dacă nu altfel, cel puțin

telor-Unite sunt: bumbacul, cerealele, vitele, petrolul și manufactura.

Acum americanii mai pun la cale ca să inundeze Europa și cu cărbuni, profitând de criza minieră și de prețurile prea ridicate ale cărbunilor.

Bunăstarea Statelor-Unite americane o arată și următoarea cifră: În Februarie au curs în vistieria țării din feluritele venituri de stat: 45.631.265 dolari, în vreme-ce cheltuielile au fost numai 37.827.000 dolari.

Cărbuni de peatră, concurenți celor dela Petroseni. Dl C. G. Vernescu, mare proprietar și industriaș, va începe în curând exploatarea sistematică a minei de cărbuni Ciobănuși, din jud. Bacău (România).

Calitatea cărbunilor din această localitate s'a dovedit că este mai bună ca cea a cărbunilor din Petroseni.

E vorba ca și piesele de 2 bani (fileri) să fie scoase din folosință și lăsați întrebuintării numai bănușii (filerii) de câte 1.

Războiul între Buri și Englezi e urmărit de lume cu încordată luare aminte. După-ce Cronje, viteazul general bur s'a dat prins cu 4114 Buri, frații sei de sub conducerea lui Joubert și a altora, cari țineau împresurat Ladismith-ul, au părăsit și ei acest loc, au predat orașul, și s'au retras cu totul de pe pământul englez în lăuntrul hotarelor țării lor. Aci se întăresc și n'au gând să se predea cu una cu două. Dar au lăsat vorba zilele astea, că ei sunt aplecați a face pace, dacă li-să lasă neatinsă neatarnarea republicelor lor Transvaal și Oranje. Atunci și ei dau Englezilor locuitori în acele țeri, drepturile pe care le cerea Anglia nainte de război, și pentru cari, nevoind Burii să le dec, s'a pornit acest crâncen război. Dar Englezii zic, că vor

în tipăritura unei tovărășii engleze, care cum se știe, răspândește biblia în toate limbile din lume. Un cusur mare firește că au aceste biblii ieftine. Ele sunt scrise în o limbă prea puțin românească. Se știe că în timpul din urmă dulcea noastră limbă românească a fost foarte mult stricată, fie prin cărți de școală, scrise de dascăli neștiutori ai graiului poporului, fie de gazete rău scrise. Astfel poporul nostru dela sate și mai ales aceia cari își zic fruntași, au tristul obicei de-a mesteca în vechea noastră limbă tot felul de cuvinte streine, mai ales latinești, pe cari nu le înțeleg, încât s'a născut un chip pocit de-a vorbi și a se înțelege între sine. Această stare de lucruri trebuie să înceteze și avem datoria să revenim la limba noastră strămoșască, așa cum o găsim în cărțile noastre vechi. Limba poporului e unica limbă care trebuie vorbită și scrisă. Biblia ne va aduce și în privința asta la calea cea bună.

Și dacă în felul acesta biblia își va face intrarea sârbătorească în lăcașul fiecărui Român până la cea din urmă hurubă, — să știți că ne-am înfipt steagul biruinței vecinice pe cetatea neamului nostru.

IL. CHENDI

merge înainte până șterg de pe fața pământului aceste două state care le fac acolo mereu griji și nehniste. Buri zic, că decăt să se lase sub stăpânire engleză, mai bine, de-or fi bătuti, își adună tot, își ard orașele și satele și pleacă din țară mai departe spre Mează-Noapte, pe unde nu mai sunt Englezii.

Tergul de vite din cetatea Bistrița, s'a început numai în 4 Martie și a ținut două zile. Din cauza timpului urit, fiind tină mare și ninsoare, din partea vînzătorilor tergul nu a fost așa bine cercetat ca altă-dată, dar' pe cât au fost vite de puține, *cu atât s'au plătit mai bine.*

Vitele cornute și în specie boii grași și frumoși, precum și vacile bine grijite, s'au vîndut pe lângă prețurile cele mai mari posibile, asemenea și caii frumoși.

Vitelele șvaitere au fost bine căutate, dar' de acelea au fost puține. Prețul cu care s'au vîndut, a fost *de tot mare!*

Causa acestei urcări de preț a fost mulțimea neguțătorilor veniți din mari depărtări.

Vitele se prețuesc. Economii români, urmați statul celor-ce vî îndeamnă la sporirea și îmbunătățirea soiului de vite!

Concert împreunat cu teatru și joc, aranjază în 10 Martie n. Reuniunea de cetire și cântări din Coșteiu, în favorul bibliotecii Reuniunii.

Frumos dar. Dl Ioan Oncescu, notar în pens. din Răhău, cu stimabila sa soție Florea s'au îndurat a da pentru biserica noastră cea nouă din Petroșeni suma de 200 coroane (100 fl.) Pentru această faptă marinimoasă, comuna noastră bisericească li-duce și pe această cale mulțămă și recunoștința sa ferbinte. D-zeu să le primească binefacerea! În numele com. bis. gr.-or. din Petroșeni.

Avram Stanca, paroch.

Se dă ca sigură știrea, că încă în vară sau cel mult în toamnă, or să se facă alegeri nouă pentru dieta din Pesta.

Minune. Din Oieșdea se scrie „Tribunei”: „În comuna noastră se află o femeie văduvă în etate de vre-o 80 de ani, care de mult timp nu mai avea nici un dinte și nici o măsea. Acum însă, *lelei Onița îi cresc dinții dinainte!*”

„Curierul Comercial” din București are știre, că guvernul român ar voi să dea în exploatare unei societăți străine căile ferate române. Numitul ziar prezintă ideea ca o idee nenorocită. Pe când alte state iau din mână privaților și societăților, căile ferate, statul român să le chiar dea și pe ale sale? Motivul pare a fi, că drumurile ferate române n'au adus atîta cât se aștepta. Dar' acest rîu se poate înlătura prin cîntarea prea multelor favoruri de tot felul ce s'au dat pentru dusul pe aceste căi.

Împletirea de corfe. Dintre ramurile industriei economice nu este cel din urmă *împletitul de corfe* (coșuri, cõtăriți). Mai virtos este însemnat acest ram de industrie economică în ținuturile, unde negoțul cu poame

este cel mai mare isvor de câștig, cum sunt și multe ținuturi din comitatul Caraș-Severin. „Reuniunea agricolă a comitatului Caraș-Severin”, ne spune „Foaia Diecesană”, a numit-un măiestru în această lucrare, care în decurs de o lună va instrui pe economii în împletitul corfelor la Caransebeș, și se va continua în comunele din jur.

În urma tratărilor urmate între guvernul român și guvernul otoman, convenția comercială ce o are România cu Turcia și al cărei termen expiră zilele acestea, va fi reînnoită încă pe doi ani.

Întrebări și Răspunsuri

Întrebarea 6. Sunt străin de vre-o 3 ani în comuna S. Mi-să cere să plătesc 4 fl. pe an pentru dreptul de a locui în comună ori 50 fl. pentru a fi încetățanit. E cu cale această cerere? *V. S.*

Răspuns. Da, trebuie că e statut comunal. Aici în Orăștie încă e așa. Vre-o 2 ani plătești o „taxă de suferire” (în comună), apoi te poți încetățeni solvind taxa prescrisă (după poziția ce o ai. D-ta plătește cei 4 fl. pe anii trecuți și pe cel de față cere-ți încetățenirea solvind cei 50 fl. și ai în viitor pace, avînd drept și la toate favorurile (pășunat, lemne dela sat, etc.) ce locuitorii moșteni le au.

Întrebarea 7. Sunt om sîrac și cam departe de oraș și n'am prindere să aduc medic, și am o fetiță de 8 luni, care din zi în zi ne merge slăbind, și ce-i dăm de mîncare tot varsă. Bêtrânele spun că nu-i modru de-a-i ajuta, că îi cresc dinții și de-aceea e așa. Naș putea căpêta vre-o învățatură dela D-Voastră prin foaie, ce să cred și ce să fac? *I. S. în B.*

Răspuns. E drept că copiii când capêta dinții sunt mai schimbați, mai fără voe, mai rîi, dar' nu urmează să fie și bolnavi. Dacă's bolnavi, pricina e alta, nu creșterea dinților, și de aceea nu e iertat să-i lăsăm fără îngrijire, în credință că «n'ai ce-i face, că-i cresc dinții»... În felul de față credem că copilă și-a stricat stomacul cu prea multă mîncare. Ca să i-se dregă, e bine ca mama să-și țină copila la post, adică să nu-i dea o zi întregă de mîncare, numai din când în când apă, dar' și apa să fie întîi feartă într'o ulcică curată, pe care apoi o rîcim (punînd bună-oară ulcica cu apa cea feartă într'un vîs cu apă rece). După ziua de post a bolnavei, îi dăm de mîncare, dar' numai lapte din 3 în 3 cîsuri, pînă se va face de tot bine.

Acesta e chipul cel mai bun de îngrijire a copiilor bolnavi de stomac.

FELURIMI

Caii.

Un cal frumos de călărie vîzî într'o zi un cal de țeran trîgînd la plug.

Se uită la el cu mîndrie și zise:

— Ce urit ești! La tine nu se uită lumea cu admirație ca la mine, nici să miră de frumuseța mișcărilor, cum se miră de a mișcărilor mele!

— Taci, răspuse călul dela plug, și lasă-mă să muncesc în pace, căci de n'asi lucra eu pămîntul, nu știi zău de unde ai lua tu orzul care te îngrășe și te face frumos.

Mitică cu Titi stau de vorbă. Vorbesc despre militari și gendarmi.

— Tu ce ai vrea să fii, Titi, întrebă Mitică, gendarm pe jos ori gendarm călare?

— Mai bine gendarm călare, răspuse Titi, aș putea să fug când aș vedea niște hoți!

De dimineață. Un magistrat englez celebru care avea prilej să vadă la tribunal lume multă, întrebă totdeauna pe bêtrâni, cum trăiseră de ajunse la bêtrânețe? Un lucru îi spuneau toți, și anume că: se sculau de dimineață!

„Culcarea de vreme și scularea de dimineață, dă omului sănătate, bogăție și înțelepciune”, zicea Wesley, care a trăit 98 de ani.

Birjarului i-se rîstoarnă trăsura în care ducea un gazetar.

— Ce faci, dobitoacule?

— Materie de o nouitate pentru gazeta d-tale.

Posta Redacției.

Dlul Cr. S. în C.—du. Adresa-ți cu o cerisoare de-adreptul la fabrică. Cum să cultivă, în ce pîmînt reușesc, etc. vom des'rie și noi în „B. Econ. m”. Fabrica îți va trimite instrucțiune și, de ceri, anticipație de bani.

Dlul G. M. în Tic. rom. L-am primit. Scuză că din îmbulză de material, nu i-a venit încă rîndul. Dar' acuși. Și pîn'atunci mulțumim.

Dlul A. I. în Maidan. Cu ideea compunerii unor statute de a-lea ne ocupăm și noi. Când vom fi putut incîrîi ceva ce să credem că e des'ul de bun, publicăm în foaie. Pîn'atunci n'avem unde Vê îndrepta pentru a afla model.

Dlul T. D. în Pust.... Tot așteptăm trimiterea schițelor promise, dar' n'a sosit încă nici una.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu, Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAILU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Moartea cloțanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloțani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capêta în pachete cu câte **30 cr.** la farmacia: **N. Vlad** din **Orăștie.**

„ARDELEANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

Nr. 16—1900 plen.

(37) 1—1

Convocare.

P. T. acționarii institutului nostru, prin prezenta se invită la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care va avea loc **Joi, în 29 Martie st. n. 1900, la 10 ore înainte de amiază**, în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.	7. Regulamentul pentru comitetul de supraveghere.
2. Presentarea a) raportului direcțiunii, b) raportului comitetului de supraveghere; c) bilanțului anual.	8. Regulamentul de serviciu pentru funcționarii institutului.
3. Decidere asupra bilanțului și rapoartelor întrate.	9. Eventuale propuneri întrate conform statutelor.
4. Împărțirea profitului curat	10. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.
5. Alegerea direcțiunii, conform statutelor modificate.	P. T. domnii acționari, cari doresc a lua parte la adunare, sunt rugați a se conform dispozițiilor §-lui 20 în ce privește depunerea acțiilor la cassa institutului.
6. Întregirea comitetului de supraveghere prin alegerea a doi membri ordinari; eventual alegerea comitetului întreg pe durată de 3 ani.	

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 23 Februarie 1900.

N. Vlad m. p.,
președinte.

Dr. Miha m. p.,
director.

Active.

Contul bilanțului.

Pasive.

	cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în numărar	37514	74	Fonduri proprii:		
Capital restant	23070	—	Capital social . . . . . cor.	500.000.—	
Efecte publice	134711	—	Fond general de rezervă	175.527.08	
Efectele fondului de pensii	29863	02	Fond special de rezervă	98.812.46	
Împrumuturi pe cambii cu garanți	1111522	80	Fond de pensii	29.863.02	804202 56
Împrumuturi pe cambii cu acop. hipot.	534550	—	Interese anticipate pro 1900		24408 76
Împrumuturi pe ipotece	425054	16	Avansuri dela banca austro-ungară . cor.	15.000.—	
Împrumuturi pe obligațiuni cu caventi	312567	88	Cambii reescomptate	173.348.—	
Împrumuturi pe efecte publice	1936	—	Depuneri spre fructificare	1.800.616.79	
Realități	178232	06	Dividende neridicate	406.66	1989371 45
Mobilier . . . . . cor.	1247.68		Diverse conturi creditoare		9310 77
după amortisare de	124.76	1122 92	Profit curat		64808 42
Diverse conturi debit. și interese restante	101957	38			
	2892101	96			2892101 96

Spese.

Contul profitului și perderilor.

Venite

	cor.	fil.		cor.	fil.
Interese:			Profit transpus din anul trecut	1542	—
pentru fondul de rezervă	6944.56		Interese:		
» depuneri spre fructificare	90433.47		dela împrum. pe cambii cu garanți	100629.92	
» cambii reescomptate	16763.95		» pe cam. cu acop. hipot.	39614.40	
» cont-curent	682.88	114824 86	dela împrumuturi pe ipotece	37136.91	
Spese:			» pe obligațiuni cu caventi	31129.12	
a) salare și marce de prezență	18126.—		dela împrum. pe efecte publice	171.88	
b) chirie, porto, diverse	4898.64	23024 64	dela efecte publice	6285.88	214968 11
Contribuțiune:			Chirie	4635	76
directă	8976.66				
de 10% dela interese de dep. și comp. de timbru	9386.53	18363 19			
Amortisare:					
din mobilier	124.76	12476 76			
Profit curat	64808	42			
	221145	87		221145	87

Orăștie, la 31 Decembrie 1899.

Ioan Mihai m. p.,
membru în direcțiune.

Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Dr. Ioan Miha m. p.,
director executiv.

Romul Niccoară m. p.,
comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 25 Februarie 1900.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Dr. Romul Dobo m. p.

Ioan Lăzăroiu m. p.

Ioan Branga m. p.

ȚIGLĂ NEAGRĂ

patent!

formatul mare (40 cm. naltă și 25 lată) se află depusă în magazin la subscrisul în comuna Șibot (Alkenyér), fabricațiunea renumitei fabrici **Bohn & Comp.** din Lugoj.

Se vinde din loc cu 38 fl. miia. Stație de cale ferată este în comună.

Constantin T. Viorel,

(39) 1—3

comerciant.

Șibot, (Alkenyér).

Viță de viie!

altoită și nealtoită,

se află de vânzare la dl

Iuliu Roșu, proprietar în Vrani.

Și anume câteva sute de viță nobilă altoită pe viță americană **Rip-Portalis**, precum și viță americană nealtoită **Rip-Portalis**, și câteva soiuri alese de **Rupestris**.

Prețuri moderate!

Doritorii se se adreseze de-adreptul proprietarului

Iuliu Roșu

în **VRÁNY.**

Instituțiune funebrală.

Am onor. a aduce la cunoștința onoratului public că

Instituțiunea mea funebrală

care o am de 20 de ani, am arangiat-o cu totul de nou, și folosind bogatul deposit de articli funebrală a prăvăliei **Ioan Bacsy** din loc, — pot răspunde și celor mai mari așteptări.

Totodată asiguriez despre cel mai punctual și ieftin serviciu, atât pe publicul din loc cât și din jur.

Cu stimă

George Brassay.

(2) 2—

MOISE BUDA

faur în Orăștie (drumul țerii)

își recomandă onoratului public din loc și jur ferăria sa bine provăzută cu toate cele de lipsă, în care îndeplinește repede și bine, tot felul de lucrări de făurărie, dela cele mai mici până la cele mai mari și grele.

Indosebi acum pentru timpul de iarnă, recomandă proprietarilor de cai felul seu solid de potcovire de ghiată.

Face apel la publicul nostru, să-l cerceteze, asigurând pe toți că vor fi deplin mulțumiți de lucrul frumos și solid ce vor primi.

MOISE BUDA
faur în Orăștie.

(6) 4 4

In economia Dlui

Berivoy János din Gelmari

(32)

se află un

4—

Armăsar irlandez

(mai nainte proprietatea lui L. Velitska în Bobalna)
și un taur de Bern, spre prăsilă.

Ambele vite de prăsilă sunt în condițiuni bune, de rasă alcasă și aflate de bun prin comisia oficioasă, exmisă de comitat.

Taxa de sărit pentru armăsar sunt 10 cor., ear' pentru taur 4 coroane.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie — Szászváros.

Opori
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de visita
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț-Curent.
Anunțuri
Registre
Impr mate
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc.

Există deja de 12 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Inst. Tipogr. „Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrăte și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al' celorlalte institute rom, precum și al privaților.